

Rapport fra Letlandsrejsen 3. oktober til 8. oktober 2010.

Deltagere: Kurt Hansen og Bent Brønning.

Afrejse søndag den 3. oktober fra Billund kl. 21 og ankomst i Riga kl. 22.30 lokal tid, sammen med Jeppe Loch fra TV 2, som undervejs skal optage en film om hjælpearbejdet fra ØB, samt forholdene i Letland. Filmen vises senere på året.

Mandag 4. oktober.

Vi blev alle 3 afhentet på hotellet kl. 10.30 i Riga af Røde Kors og en kvindelig tolk ved navn Liene, og her efter kørt til Ilukste, hvor vi var fremme kl. 12.30. Indtog her vores frokost sammen med Skaidrite. Planlagde de nærmeste dage og Kurt og jeg blev installeret i vores værelser i børnehaven.

Derefter kørte vi til Daugavpils for at mødes med traileren fra Danmark. Traileren var afsendt fra Danmark fredag den 1. oktober. Kørte derefter til Røde Kors lageret i Daugavpils, hvor vi overværede aflæsningen, som varede ca. 3 ½ time. Der var omkring 7 frivillige personer som Skaidrite havde udvalgt til aflæsningen. Deres løn består af genstande fra leverancen, eller fra tidligere leverancer. Ved aflæsningen så vi en skoleleder der ankom i en personbil. Han udsøgte borde og stole fra sendingen, og derefter ankom en mindre lastbil som afhentede sagerne. Der ankom også en større varebil fra hospitalet i Jekabpils, som afhentede forskellige hospitaleffekter. Forsendelsen var pakket meget fint, så alle effekter nåede frem i hel tilstand.

Under aflæsningen kørte TV fotografen, tolken Liene og Bent fra ØB rundt i Daugavpils for at optage baggrundsmateriale til filmen. Dagen blev afsluttet med en dejlig middag i en hyggelig kælder restaurant ved navn "GUBERNATORS".

Tirsdag 5. oktober.

Efter morgenkaffen blev vi afhentet kl. 9 og kørte til Kalkune. Sammen med en kvindelig socialchef ved navn Stopkina for at besøge en familie, som Kurt og jeg også besøgte i 2007. Her bor en ung mor med 2 mindre børn hos mormoderen, som bebor lejligheden. Den unge mor på 25 år studerer på universitetet, og har tidligere gået på højskole. Faderen til børnene, som i dag er 20 år, bor ikke sammen med mor og børn og er arbejdsløs. Familien får udleveret en EU pakke pr. person med levnedsmidler, blandt andet 2L tømælk. Moderen til børnene var på universitetet ved besøget, så det var mormoderen der passede børnene.

Derefter besøgte vi en anden familie i Kalkune, som vi også besøgte i 2007, igen sammen med socialchefen Stjopkina. Familien på 3 voksne og 4 børn er flyttet til den nuværende adresse, i håbet om at deres situation ville bedres, men der er ikke den store forandring at se. Familien modtager fra kommunen 200 Lat og 36 Lat fra staten samt EU pakker, 1 pakke pr. person.

Besøgte herefter en ung mor med 6 børn, hvoraf et er død efter en brand i en tidligere lejlighed. Ældste barn er 7 år og yngste er 1 ½ år. Bedstemoderen på 65 år kommer ofte for at hjælpe til. Den unge mor er meget ustabil, og har en sindslidelse. Hun kan heller ikke styre egen økonomi. Hun får i alt 280 Lat om måneden af kommune og stat i et halvt år af gangen, derefter hun sendes ud i et arbejde, hvor hun får 100 Lat pr. mdr. samt løn fra arbejdsgiver. Hun får også udleveret EU hjælpepakker.

Møde med den politiske leder fru Janina Jalinska i Daugavpils, som fortæller at der har været valg lørdag den 2. oktober, og at der kommer nye medlemmer i regeringen. Hun fortsætter med at fortælle at Skaidrite og de sociale medarbejdere gør et stort stykke arbejde, både med at finde de udsatte familier og senere hjælpe dem i deres vanskelige situation, hvor alkoholen er et stort problem.

Området er sammensat af 43 % lettere, 43 % russere og resten er polakker. Efter det seneste valg har russerne fået større politisk indflydelse

Med hensyn til fremtiden arbejdes der hårdt på at få de russiske talende til at tale lettisk, startende med at skolerne kun underviser i lettisk. Problemet er den ældre generation af russere, som ikke er indstillet på forandring (lære lettisk). Så dette er en længere proces.

Finanskrisen har ikke gjort det lettere for Letland, og der er stadigvæk et stort behov for hjælpearbejdet fra ØB. Letland får EU penge til hjælpepakkerne, som derved giver arbejde i landbruget, dels ved fremstilling af produkter og senere ved pakning af disse. Efter mødet spiste vi frokost i kantinen på rådhuset.

Efter frokost besøgte vi et socialt dagcenter sammen med den kvindelige leder Anna Jegorova. Hun viste rundt i centre, hvor brugerne af centret kunne få målt blodtryk og andre undersøgelser. I kælderens fremviste hun en central for hjælpemidler. Vi kunne genkende adskillige effekter fra ØB.

Besøgte så en familie i udkanten af Daugavpils, bestående af 2 forældre og 8 børn. De 3 var i skole, 3 var hjemme, 1 i børnehave og et var indlagt på hospitalet. Familien får af kommune og stat tilsammen 370 Lat pr. mdr. samt EU pakker. Vi så en del effekter fra ØB, som de var meget glade for at have fået.

Derefter gik turen til Liksna sammen med en ny kvindelig socialrådgiver ved navn Galuka. Stedet ligger et stykke uden for Daugavpils. Familien består af 2 forældre, 5 børn og en bedstemor. Børnene er i alderen fra 8 til 15 år. Familien driver et mindre landbrug med nogle kalkuner, 3 grise og en ko.

Huset er til dels ny renoveret med en ny skal på huset og nye vinduer. Der var også lagt vand ind, så der nu var bruser og en vaskemaskine. Laden var brændt sidste år, men bygget op igen.

Økonomien er at de modtager 100 Lat pr. mdr og 57 Lat pr. barn pr. mdr, samt bedstemoderen får 144 Lat i pension om mdr. Derudover får de EU hjælpepakker, 1 pr. person pr. mdr. Forældrene er samtidig beskæftiget ved kommunen med løn.

Den samme familie optræder i filmen som TV Syd viste i januar 2007. Vi kan konstatere at familiens forbedrede økonomi har resulteret i forbedringer på ejendommen og anskaffelse af flere dyr.

Besøgte derefter en ung mor med 3 børn i samme område, som var flyttet fra en tidligere bolig som var nedbrændt. Hun er nu genhuset i en ejendom, hvor hun bor i en del af huset. De modtager 50 Lat pr. person pr. mdr. fra kommunen samt EU pakker. Ud fra en sådan familie kan vi se, at der stadigvæk er et stort behov for vores hjælpearbejde i ØB.

Dagen sluttede med et besøg i samme område sammen med socialrådgiveren Galuka, på en gård hvor vi tydelig fik indtryk af at der findes iværksættere i Letland, som kan udnytte EU midler samt egen virkelyst. Gården var på 146HA, 56 køer samt et relativt moderne mælkeanlæg. Gårdmanden fortalte at der mindst skulle 30 køer til for at overleve. Deres hjem var forholdsvis nyere renoveret og indrettet.

Onsdag 6. oktober.

Morgenkaffe kl. 8.30 og derefter møde på socialcentret i Ilukste, hvor man fortalte lidt om forholdene i byen. Der er 9000 indbyggere, hvoraf de 1500 har et stort behov for hjælp, og at de har et nært samarbejde med Røde Kors.

Derefter så vi et socialcenter, hvor ældre mennesker eller folk der ikke har noget arbejde kan huses i kortere tid. Stedet er nyrenoveret for EU midler, og så godt ud. Vi så en del effekter fra ØB, senge, stole, og et billede på væggen af kirken på Christianshavn.

Ved samme lejlighed bad vi om ønsker for fremtiden. De nævnte, **små lette møbler, tøj, sengetøj, senge, gardiner og tæpper.**

Derefter kørte vi til en skole i Bebrene, som vi også besøgte i 2007. Her ville TV 2 gerne tale med en leder af skolen for et interview. Viceskoleinspektør fru Aina Saudina stillede op til at svare på spørgsmål. Svarene kan ses i udsendelsen senere på året. Der blev optaget film forskellige steder på skolen, også med en lærer samt børn. ØB har leveret en del skolemøbler og tavler her. Med hensyn til hjælp i fremtiden havde de ønsker om: **Cykler alle str. , symaskiner, etagesenge, skolemøbler.**

Kørte tilbage til Daugavpils for igen at mødes med den kvindelige sociale leder Anna Jegorova. Et møde Jeppe fra TV 2 havde bedt om, for at nærmere information om finanskrisens betydning for Letland. Svarene kan ses og høres i udsendelsen senere på året. Dagen sluttede med et større pølsebord, samt hyggeligt samvær med vores tolke Liene, Iveta, Skaidrites og hendes datter Sandra. Dette foregik i Sandras lejlighed, der ligger meget tæt på børnehaven hvor vi boede.

Torsdag 7. oktober.

Morgenkaffe kl. 8.30 og kl. 9 blev vi afhentet af Iveta's mand, som sammen med tolken Liene kørte os til Riga, hvor vi overnattede. Om eftermiddagen var der tid til at se Riga, og Kurt viste rundt som en kyndig rejseleder. Vejret var fantastisk så vi nød de sidste timer i Letland.

Fredag 8. oktober.

Fredag morgen stod vi op kl. 3, for at komme med det første fly fra Riga, og landede i Billund kl. 8, hvor vi blev afhentet af Louise (Bents kone), som også havde kørt os til Billund søndag aften.

Afsluttende bemærkninger:

Landefakta Letland:

1 Lat = ca. 10 kr.

Areal: 64.589 km² (Danmark: 43.000 km²)

Indbyggertal: 2.23 mio. (Danmark: 5.5 mio.).

Befolkning: 59.3% etniske letter; 27.8% etniske russer; 3.6% etniske hviderusser; 2.4% etniske polakker; 1.3% litauere; 3.1% andre.

Den økonomiske krise har udløst en nyorientering mod eksport og strukturarbejde, som hidtil har været forsømt. Krisen har også betydet at landet har erkendt at en bæredygtig økonomi til dels skal bæres af en stærk eksportsektor.

De politiske omstændigheder gør, at det store russiske marked ikke eksisterer mere for Letland. Dette har medført at eksporten af fisk, øl og ost er helt ophørt. Det nye store marked er EU, hvor omkring 75% af Letlands udenrigshandel eksporteres til. Træ og forædlede produkter af træ udgør en væsentlig del af vareeksporten. Eksporten til Danmark udgjorde i 2009 1.666 mia. kr. Olien ligger dybt i jorden, og er ikke muligt p.t. at udnytte.

Naturen begunstiger, at man kan drive jagt og fiskeri, hvilket måske kan udnyttes til turisme. Familierne har alle en lille lod jord, hvor man dyrker grøntsager, og muligvis holder et par høns, hvilket går i stedet for eksporten.

På vejen tilbage fra Ilukste til Riga, så vi en del nye huse under opførelse, samt mange ældre huse som var under istandsættelse. Det indikerer at der er en mindre fremgang undervejs.